

Ágota
Kristóf

Vertė
VIOLETA TAURAGIENĖ,
„Metų vertėjo kėslas“
premijos laureatė

Vakar

ROMANAS

baltos lankos

Ágota Kristóf

Vakar

romanas

Iš prancūzų kalbos vertė Violeta Tauragienė

baltos lankos

Pavargau. Vakar vakare gerdamas alų dar rašiau. Sakiniai sukasi mano galvoje. Manau, kad rašymas mane sunaikins.

Kaip visada, renkuosi autobusą. Užsimerkiu. Atvažiuojame į pirmą kaimą.

Senutė, nešiojanti laikraščius, ateina paimti paketo. Ji turi įteikti tuos laikraščius visiems kaimo gyventojams iki septintos ryto.

Jauna moteris su vaiku rankose įlipa į autobusą.

Nuo tada, kai dirbu fabrike, niekas neįlipa šitoje stotelėje.

Šiandien į autobusą įlipo viena moteris, ir tos moters vardas – Lina.

Ne mano svajonių Lina, ne ta Lina, kurios aš laukiau, o tikroji Lina, ta mažytė nenaudėlė Lina, jau apnuodijusi mano vaikystę. Ta, atkreipusi dėmesį, kad dėviu vyresnio jos brolio drabužius, avių jo batais, ir visiems apie tai pranešusi. Ta, dar duodavusi man pavalgyti duonos, sausainių, kurių aš būčiau mielai atsisakęs. Bet per pertraukas jausdavusi pernelyg išalkęs.

Lina kalbėjo, kad vargšams reikia padėti, taip jai sakę tėvai. Ir aš tapau tuo jos pasirinktu vargšu.

Žengiu į autobuso vidurį, kad galėčiau geriau stebėti Liną. Nemačiau jos penkiolika metų. Ji nelabai pasikeitė. Vis dar išblyškusi ir liesa. Plaukai kiek tamsesni nei anksčiau, suimti gumele ties pakaušiu. Veidas nedažytas, drabužiai nei labai elegantiški, nei madingi. Ne. Lina anaip tol ne gražuolė.

Ji žiūri pro langą į tuštumą, paskui jos žvilgsnis akimirka slysteli manim, bet iš karto nukrypsta.

Ji, aišku, žino, kad aš užmušiau jos tėvą, savo tėvą, mūsų tėvą, o gal ir savo motiną.

Lina neturi manęs atpažinti. Ji galėtų įduoti mane kaip žudiką. Praėjo penkiolika metų, tikriausiai įsigaliojo senaties terminas. Beje, ką ji žino? Ar bent žino, kad turim tą patį tėvą? Kad turėjom tą patį tėvą? Ar jis mirė?

Peilis buvo ilgas, bet vyro kūnas jam stipriai priešinosi. Aš spaudžiau iš visų jėgų, tačiau man buvo tik dvylika ir buvau neprivalgęs, ligotas vaikas, nieko nesvėriau. Anatominių žinių neturėjau ir lengvai galėjau nekliudyti jokio gyvybinio organo.

Atvažiavę prie fabriko išlipame.

Socialinė darbuotoja laukia Linos, palydi ją į lopšėlį.

Aš įeinu į cechą, įjungiu stakles, jos veikia, kaip dar niekad neveikė, jos dainuoja, jos skanduoja: „Lina čia, Lina atvyko!“

Lauke medžiai šoka, vėjas pučia, debesys bėga, saulė žvilga, gražu kaip pavasario rytą.

Vadinasi, laukiau jos. Nežinojau to. Įsivaizdavau laukias nepažįstamos moters, gražios, nerealios. O atvyko tikroji Lina, po penkiolikos metų išsiskyrimo. Mudu susitikome toli nuo savo gimtojo miestelio, kitame miestelyje, kitoje šalyje.

Rytas prabėga labai greitai. Vidurdienį eisiu valgyti į fabriko valgyklą. Reikia išstovėti eilę, į priekį judi labai lėtai. Lina stovi prieš mane. Ima kavos ir duonos. Visai kaip dariau aš, atvykęs ir negebėdamas įvertinti tos svetimos virtuvės patiekalų. Viskas man atrodė prėska, be skonio.

Lina pasirinko stalelį nuošalėj. Įsitaisau prie kito stalelio, priešais ją. Valgau nepakeldamas akių. Bijau pažvelgti į ją. Pabaigęs valgyti atsistoju, nunešu lėkštę ir einu pasiimti kavos. Eidamas pro Linos stalelį, žvilgteliu į jos skaitomą knygą. Ji parašyta ne mūsų šalies kalba, bet ir ne vietine. Manau, kad tai lotynų kalba.

Aš irgi deduosi skaitęs, bet negaliu susikaupti, galiu tik žiūrėti į Liną. Jai pakėlus akis, skubiai nuleidžiu sąvarias. Kartais Lina ilgai žiūri pro langą ir aš suvokiu, kad kai kas vis dėlto labai pasikeitė – jos žvilgsnis. Mano vaikystės Linos akys buvo jukios ir laimingos, dabartinės Linos žvilgsnis niūrus, liūdnas, kaip visų mano pažįstamų pabėgėlių.

Trylikštą valandą grįžtame į fabriką. Lina dirba ceche vienu aukštu aukščiau manęs.

Vakare, mums išėjus iš fabriko, laukia autobusas. Matau, kaip Lina bėga į lopšėlį ir grįžta su vaiku. Ji sėdasi prie vairuotojo, aš – kiek toliau, bet ne per labiausiai.

Lina išlipa miestelyje, kur širyti įlipo. Aš irgi išlipu ir seku paskui ją. Ji įeina į nedidukę miestelio bakalėjos parduotuvę, aš irgi. Ji parodo pirštu į tai, ko nori nusipirkti, – į pieną, makaronus, uogienę. Vadinasi, ji nemoka šitos šalies kalbos. Arba tapo nebyle, ta plepi mano vaikystės mergytė.

Nusiperku pakelį cigarečių ir seku paskui Liną gatve. Šįkart ji mane, aišku, pastebėjo. Bet nieko nesako. Įeina į dviaukštį pastatą prie bažnyčios. Žiūriu pro pirmo aukšto langą. Dega šviesa. Vyras sėdi prie stalo, palinkęs virš knygų. Likusi buto dalis skendi tamsoje.

Pastebiu takelį į mišką. Pereinu mediniu tiltu ir einu keliu, kol atsiduriu už namų. Atsisėdu ant žolės ir mėginu atrasti Linos namą. Manau, kad pavyko, bet nesu tikras. Upė ir sodai skiria mane nuo namų. Aiškiai matau užpalkaliniuose kambariuose judančius šešėlius, bet tik tiek, nė vieno neatpažįstu.

Manau, kad, norėdamas ką nors pamatyti, turiu nusipirkti žiūronus.

Grįžtu priešais tą namą. Vyras vis dar sėdi prie stalo. Lina irgi ten, sėdi fotelyje ir girdo kūdikį iš buteliuko su čiulptuku. Nežinau, ar tai mergaitė, ar berniukas, bet dabar žinau, kad Lina turi vyrą.